

SPRAWOZDANIA

Marcin Łukaszewicz, Patryk Rowiński

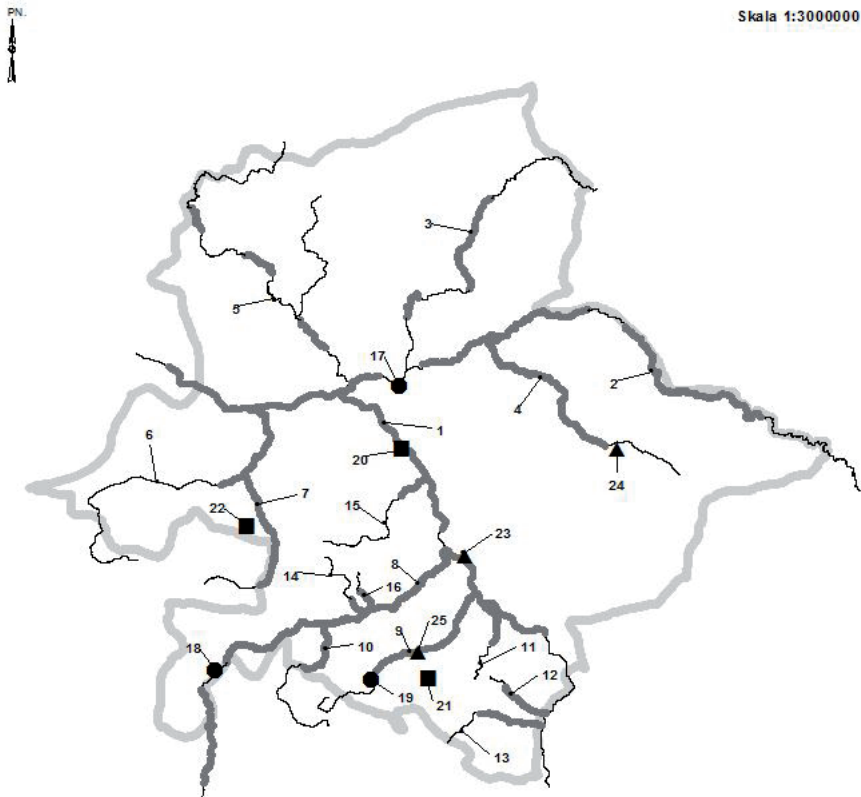
SPRAWOZDANIE Z AKCJI ZIMOWEGO LICZENIA PTAKÓW W DOLINACH RZEK NA NIZINIE MAZOWIECKIEJ W STYCZNIU 2013 ROKU

W dniach 12-20 I (z terminem optymalnym 12-13 I) 2013 roku przeprowadzono po raz kolejny liczenie ptaków zimujących w dolinach rzek oraz innych wytypowanych obiektach na Nizinie Mazowieckiej (Łukaszewicz *et al.* 2011, 2012). Celem akcji jest monitorowanie rozmieszczenia i liczebności populacji ptaków zimujących w regionie mazowieckim, ze szczególnym uwzględnieniem ptaków wodnych.

Badaniami objęto 16 rzek w różnych klasach wielkości (ryc.). Obserwacje prowadzono również w innych miejscach koncentracji ptaków wodnych, tj. w największych miastach regionu – Warszawie, Radomiu, Skierniewicach oraz na zbiornikach zaporowych (Zb. Zegrzyński, Zb. Sulejowski, Zb. Domaniów). Łącznie skontrolowano 1185 km biegu rzek i zbiorników: Wisła (215 km), Pilica (195 km), Bug (180 km), Liwiec (110 km), Narew (85 km), Radomka (70 km), Rawka (65 km), Bzura (55 km), Wkra (55 km), Drzewiczka (35 km), Iłżanka (30 km), Zagożdżonka (25 km), Zwolenka (25 km), Jeziorka (15 km), Mogielanka (10 km), Rykalanka (10 km) Zbiornik Zegrzyński, Zbiornik Sulejowski, Zbiornik Domaniów (5 km). Wisłę skontrolowano na odcinku pomiędzy Dęblinem a Płockiem wraz ze stawami w Wildze, Liwiec – ze stawami w Siedlcach, a Radomkę – ze stawami w Piastowie. Zrezygnowano z kontrolowania zbiornika Siczki, ze względu na całkowite pokrycie lodem przez cały okres liczeń i brak obecności ptaków wodnych.

Wyniki z niektórych kontrolowanych odcinków przekazano do centrali ogólnopolskiej akcji Monitoringu Zimujących Ptaków Wodnych, wchodzącego w skład Państwowego Monitoringu Środowiska – finansowanego i zarządzanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

Utrzymano zbliżoną do roku poprzedniego długość kontrolowanych rzek. Nie zmieniły się również metody zbierania materiału i prezentacji wyników (Łukaszewicz *et al.* 2011). W liczeniach wzięło udział łącznie 88 osób.

Ryc. Rozmieszczenie rzek i obiektów objętych inwentaryzacją ptaków w styczniu 2013 r. Pogrubiono kontrolowane odcinki rzek. 1 – Wisła, 2 – Bug, 3 – Narew, 4 – Liwiec, 5 – Wkra, 6 – Bzura, 7 – Rawka, 8 – Pilica, 9 – Radomka, 10 – Drzewiczka, 11 – Zagożdżonka, 12 – Zwoleńka, 13 – Iłżanka, 14 – Mogielanka, 15 – Jeziorka, 16 – Rykalanka, 17 – Zbiornik Zegrzyński, 18 – Zbiornik Sulejowski, 19 – Zbiornik Domaniów, 20 – Warszawa, 21 – Radom, 22 – Skierniewice, 23 – Stawy w Wildze, 24 – Stawy w Siedlcach, 25 – Stawy w Piastowie

Fig. Location of rivers, reservoirs and cities covered by the bird inventory in January 2013. In bold - surveyed sections of rivers. 1 – Wisła, 2 – Bug, 3 – Narew, 4 – Liwiec, 5 – Wkra, 6 – Bzura, 7 – Rawka, 8 – Pilica, 9 – Radomka, 10 – Drzewiczka, 11 – Zagożdżonka, 12 – Zwoleńka, 13 – Iłżanka, 14 – Mogielanka, 15 – Jeziorka, 16 – Rykalanka, 17 – Reservoir Zegrzyński, 18 – Reservoir Sulejowski, 19 – Reservoir Domaniów, 20 – Warszawa, 21 – Radom, 22 – Skierniewice, 23 – Ponds in Wilga, 24 – Ponds in Siedlce, 25 – Ponds in Piastów

Zima 2012/2013 była umiarkowanie mroźna, a średnie temperatury dla regionu wahały się pomiędzy -8°C a -3°C . Zachmurzenie w całym okresie badań od średniego do dużego, lokalnie stwierdzono przelotne opady śniegu. Stan wód w Wiśle i jej dorzeczu układał się w strefie wody średniej, tylko okresowo i miejscami – wysokiej. Nie notowano stanów alarmowych na żadnej z rzek w regionie. Wykazano niewielkie wahania poziomu wód. Utrzymujące się w grudniu i na początku stycznia ujemne temperatury spowodowały niemal całkowite zamrożenie zbiorników i znaczne zlodzenie rzek. Wszystkie zbiorniki zaporowe (Zegrzyński, Sulejowski, Domaniów) pozostawały całkowicie zlodzone, a obserwowane nieliczne ptaki wodne – stwierdzono na niezamrożonych oparzeliskach. Większość z warszawskich stawów i zbiorników również była pokryta lodem (80-100%). Na rzekach sytuacja wyglądała nieco lepiej tylko w zachodniej części regionu, gdzie zlodzenie nie występowało. Na wschodzie, Bug pokryty był lodem w różnym stopniu (średnio 90%) na całej kontrolowanej długości, Liwiec i Wkra tylko miejscami, choć i tu było ono znaczne.

W drugiej dekadzie stycznia 2013 roku stwierdzono zimowanie 92 gatunków ptaków (tab. 1 i 2) z łączną liczebnością ponad 68 tys. osobników. Do gatunku nie zaklasyfikowano 1,78% osobników, w tym większość stanowiły nieoznaczone mewy *Larus sp.* – dodatkowy podział na osobniki „duże” i „małe” nieoznaczone.

Wykryto 33 gatunki ptaków wodno-błotnych (tab. 1), z całkowitą liczebnością wynoszącą 36 400 os. Dominowała krzyżówka *Anas platyrhynchos* (73,5%), ponadto dosyć licznie występowały również gągoł *Bucephala clangula* 7,5%, nurogęś *Mergus merganser* 4,7%, łabędź niemy *Cygnus olor* 3,4%, nieoznaczone duże mewy *Larus sp.* 2,9% oraz śmieszka *Chroicocephalus ridibundus* 2,9%.

Największe zimowisko (Wisła) skupiało większość regionalnej populacji mew. Stwierdzono 93,8% całkowitej liczebności dużych mew nieoznaczonych do gatunku, 93,4% śmieszki oraz 76,2% mewy siwej *Larus canus*. Koryto Wisły to także kluczowe miejsce występowania gągoła (86,5% całkowitej liczebności), kormorana *Phalacrocorax carbo* (75,6%) oraz nurogęsi (54,5%). Na rzekach zachodniej części regionu stwierdzono 49,5% całkowitej liczebności łabędzia niemego, 48,6% łabędzia krzykliwego *Cygnus cygnus*, 43,3% zimowej populacji krzyżówki, blisko 30% nurogęsi oraz 72,2% osobników zimorodka *Alcedo atthis*. Wschodnia część regionu koncentrowała znaczną część populacji takich gatunków jak: cyraneczka *Anas crecca* – 63,8%, łabędź krzykliwy – 48,6% oraz krzyżówka – 22,7% zimowej populacji w regionie.

Ze względu na całkowite zlodzenie, największe regionalne zbiorniki nie stanowiły istotnego miejsca koncentracji ptaków wodnych w tym sezonie.

Najciekawsze obserwacje wśród tej grupy ptaków dotyczyły pojawów w dolinie Wisły: ogorzałka *Aythya marila* – 1 samiec (K. Kajzer), łódówka *Clangula hyemalis* – 1 samica (A. Koliński) oraz samotnik *Tringa ochropus* – 1 os. (M. Łukaszewicz). Na Jeziorce stwierdzono również samca karolinki *Aix sponsa* (Ł. Matyjasiak), jednak gatunek ten nie jest zaliczany do krajowej awifauny, ze statusem „pochodzący z niewoli, zawleczony lub introdukowany”.

Tab. 1. Liczebność ptaków wodnych zimujących w 2. dekadzie stycznia 2013 r. na Nizinie Mazowieckiej

Table 1. Numbers of waterbirds wintering on the Mazovian Lowland in the second ten-day period of January 2013. Explanations: (1) – Species, (2) – Wisła, (3) – West, (4) – East, (5) – Warsaw, (6) – Radom, (7) – Skierniewice, (8) – Total, (9) – Dominance (%), (10) – Number of individuals, (11) – Number of species

Gatunek (1)	Wisła (215 km) (2)	zachód* (540 km) (3)	wschód** (430 km) (4)	Warszawa (5)	Radom (6)	Skierniewice (7)	Razem (1185 km) (8)	Udział (%) (9)
<i>Cygnus olor</i>	223	606	396	0	0	0	1 225	3,36
<i>Cygnus columbianus</i>	0	2	9	0	0	0	11	0,03
<i>Cygnus cygnus</i>	1	17	17	0	0	0	35	0,10
<i>Anser fabalis</i>	0	0	1	0	0	0	1	<0,01
<i>Anser anser</i>	1	0	0	0	0	0	1	<0,01
<i>Aix galericulata</i>	0	0	0	72	0	0	72	0,20
<i>Anas strepera</i>	0	0	1	0	0	0	1	<0,01
<i>Anas crecca</i>	14	26	113	1	23	0	177	0,49
<i>Anas platyrhynchos</i>	2 465	11 578	6 066	2 964	2 645	1 026	26 744	73,47
<i>Anas acuta</i>	0	1	0	1	0	0	2	<0,01
<i>Anas spp.</i>	2	0	0	0	0	0	2	<0,01
<i>Aythya ferina</i>	17	0	0	0	0	0	17	0,05
<i>Aythya fuligula</i>	21	9	6	0	0	0	36	0,10
<i>Aythya marila</i>	1	0	0	0	0	0	1	<0,01
<i>Clangula hyemalis</i>	1	0	0	0	0	0	1	<0,01
<i>Bucephala clangula</i>	2 373	194	175	0	0	0	2 742	7,53
<i>Mergellus albellus</i>	35	7	2	0	0	0	44	0,12
<i>Mergus serrator</i>		6	1	0	0	0	7	0,02
<i>Mergus merganser</i>	934	507	273	0	0	0	1 714	4,71
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	1	23	5	0	0	0	29	0,08
<i>Phalacrocorax carbo</i>	365	83	35	0	0	0	483	1,33
<i>Egretta alba</i>	8	3	0	0	0	0	11	0,03
<i>Ardea cinerea</i>	57	92	13	0	0	0	162	0,44
<i>Rallus aquaticus</i>	0	2	0	0	0	0	2	<0,01

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

<i>Gallinula chloropus</i>	0	2	0	0	0	0	2	<0,01
<i>Fulica atra</i>	2	18	0	3	0	0	23	0,06
<i>Tringa ochropus</i>	1	0	0	0	0	0	1	<0,01
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	973	3	4	62	0	0	1 042	2,86
<i>Larus canus</i>	400	11	11	103	0	0	525	1,44
<i>Larus argentatus</i>	46	21	3	0	0	0	70	0,19
<i>Larus cachinnans</i>	16	0	1	2	0	0	19	0,05
<i>Larus marinus</i>	13	1	0	0	0	0	14	0,04
<i>Larus male spp.</i>	100	0	0	0	0	0	100	0,27
<i>Larus duże spp.</i>	982	36	29	0	0	0	1 047	2,88
<i>Alcedo atthis</i>	6	26	4	0	0	0	36	0,10
<i>Aix sponsa</i>	0	1	0	0	0	0	1	<0,01
N os. (10)	9 058	13 275	7 165	3 208	2 668	1 026	36 400	100,00
N gat. (+spp.) (11)	24 (3)	24 (1)	20 (1)	8	2	1	33 (3)	
D (%) (8)	24,88	36,47	19,68	8,81	7,33	2,82	100	

*) do wyników z części zachodniej regionu wliczono obserwacje ze Zbiornika Sulejowskiego i Zbiornika Domaniów (D=5 km). Niezamrażnięty fragment zbiornika Sulejowskiego kontrolowano z punktu nie licząc wróblowców, dlatego nie dodano kilometrów do ich sumy w regionie.

*) the results from the western part of the region include observations at the Sulejowski and Domaniów Reservoirs (D=5 km)

**) do wyników z części wschodniej regionu wliczono obserwacje ze Zbiornika Zegrzyńskiego - niezamrażnięty fragment zbiornika kontrolowano z punktu nie licząc wróblowców, dlatego nie dodano kilometrów do ich sumy w regionie.

**) the results from the eastern part of the region include observations at the Zegrzyński Reservoir –the fragment not covered with ice was surveyed from a point and passerines were not counted, so kilometers were not added to the sum in the region.

Wśród gatunków „lądowych” stwierdzono obecność 66 taksonów (tab. 2.) z łączną liczebnością 31 667 os. Najliczniej notowanym gatunkiem był czyż *Carduelis spinus* (40,9% udziału w zgrupowaniu), do dominantów zaliczono także jasiołuszkę *Bombycilla garrulus* 6,2%, bogatkę *Parus major* 5,4% oraz trznadla *Emberiza citrinella* 5,2%. Średnie zagęszczenie osobników wyniosło 267,2 os./10 km. W tej grupie ptaków nie oznaczono do gatunku 0,2% całości zgrupowania.

W zachodniej części regionu do gatunków dominujących zaliczono: czyża, jasiołuszkę i trznadla; w części wschodniej – czyża, bogatkę i trznadla, natomiast w dolinie Wisły – jasiołuszkę, wronę siwą *Corvus cornix* oraz kwiczoła *Turdus pilaris*. Wykazano zimowanie 8 gatunków szponiastych (tab. 2). Spośród 83 bielików *Haliaeetus albicilla*, 60% obserwowano w dolinie Wisły, a 56,7% myszołowów

włochatych *Buteo lagopus* wykazano we wschodniej części Mazowsza, gdzie nie stwierdzono zimowania pustułki *Falco tinnunculus*.

Do najciekawszych obserwacji należały pojawy: drzemlika *Falco columbarius* 1 os. w dolinie Wisły (M. Kurowski), dzięcioła biało grzbiatego *Dendrocopos leucotos* – 1 os. w dolinie Bugu (K. M. Szulak) oraz zimowe stwierdzenia pokrzywnicy *Prunella modularis* w dolinie Wisły – 1 os. (J. Matusiak) i Jeziorki – 1 os. (S. Turowski).

Tab. 2. Liczebność ptaków lądowych zimujących w 2. dekadzie stycznia 2013 r. w dolinach rzek Niziny Mazowieckiej

Table 2. Numbers of land birds wintering during the ten-day period of January 2013 in river valleys of the Mazovian Lowland. Explanations: (1) – Species, (2) – Wisła, (3) – Rivers – west, (4) – Rivers – East, (5) – Total, (6) – Proportion, (7) – Density per 10 km, (8) – Number of individuals, (9) – Number of species

Gatunek (1)	Wisła (215 km) (2)	rzeki-zachód* (540 km) (3)	rzeki-wschód (430 km) (4)	Razem (1 185 km) (5)	Udział (%) (6)	Zagęszczenie (os./10 km) (7)
<i>Perdix perdix</i>	0	38	17	55	0,17	0,46
<i>Phasianus colchicus</i>	13	73	14	100	0,31	0,84
<i>Haliaeetus albicilla</i>	50	18	15	83	0,26	0,70
<i>Circus cyaneus</i>	1	2	0	3	0,01	0,02
<i>Accipiter gentilis</i>	6	16	4	26	0,08	0,22
<i>Accipiter nisus</i>	5	28	22	55	0,17	0,46
<i>Buteo buteo</i>	63	171	126	360	1,14	3,04
<i>Buteo lagopus</i>	4	9	17	30	0,09	0,25
<i>Buteo sp.</i>	3	8	11	22	0,07	0,18
<i>Falco tinnunculus</i>	3	5	0	8	0,02	0,07
<i>Falco columbarius</i>	1	0	0	1	<0,01	0,01
<i>Streptopelia decaocto</i>	13	80	217	310	0,98	2,62
<i>Picus viridis</i>	2	11	2	15	0,05	0,13
<i>Dryocopus martius</i>	13	27	38	78	0,25	0,66
<i>Dendrocopos major</i>	49	198	140	387	1,22	3,26
<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	2	0	3	0,01	0,02

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

<i>Dendrocopos medius</i>	7	5	4	16	0,05	0,13
<i>Dendrocopos leucotos</i>	0	0	1	1	<0,01	0,01
<i>Dendrocopos minor</i>	2	9	7	18	0,06	0,15
<i>Dendrocopos sp.</i>	0	0	1	1	<0,01	0,01
<i>Bombycilla garrulus</i>	641	898	439	1 978	6,25	16,69
<i>Troglodytes troglodytes</i>	14	83	19	116	0,37	0,98
<i>Prunella modularis</i>	1	1	0	2	0,01	0,02
<i>Erithacus rubecula</i>	4	9	1	14	0,04	0,12
<i>Turdus merula</i>	128	77	18	223	0,70	1,88
<i>Turdus pilaris</i>	338	574	237	1 149	3,63	9,70
<i>Turdus iliacus</i>	2	0	0	2	0,01	0,02
<i>Turdus viscivorus</i>	36	40	1	77	0,24	0,65
<i>Turdus sp.</i>	0		7	7	0,02	0,06
<i>Regulus regulus</i>	3	81	76	160	0,50	1,35
<i>Aegithalos caudatus</i>	170	163	135	468	1,48	3,95
<i>Cyanistes caeruleus</i>	142	384	339	865	2,73	7,30
<i>Parus major</i>	289	744	664	1 697	5,36	14,32
<i>Lophophanes cristatus</i>	0	13	9	22	0,07	0,18
<i>Periparus ater</i>	3	15	2	20	0,06	0,17
<i>Poecile montanus</i>	11	104	44	159	0,50	1,34
<i>Poecile palustris</i>	22	168	119	309	0,97	2,61
<i>Sitta europaea</i>	28	32	14	74	0,23	0,62
<i>Certhia familiaris</i>	3	13	15	31	0,10	0,26
<i>Certhia brachydactyla</i>	8	7	10	25	0,08	0,21
<i>Certhia sp.</i>	2	13	11	26	0,08	0,22
<i>Lanius excubitor</i>	7	28	8	43	0,13	0,36
<i>Garrulus glandarius</i>	95	285	212	592	1,87	4,99
<i>Pica pica</i>	64	245	259	568	1,79	4,79
<i>Corvus monedula</i>	201	255	411	867	2,74	7,32
<i>Corvus frugilegus</i>	233	169	24	426	1,34	3,59
<i>Corvus cornix</i>	408	168	386	962	3,04	8,12
<i>Corvus corax</i>	56	122	252	430	1,36	3,63
<i>Corvus sp.</i>	0	0	4	4	0,01	0,03
<i>Sturnus vulgaris</i>	14	20	6	40	0,13	0,34
<i>Passer domesticus</i>	63	91	135	289	0,91	2,44
<i>Passer montanus</i>	238	224	153	615	1,94	5,19
<i>Fringilla coelebs</i>	88	207	70	365	1,15	3,08
<i>Fringilla montifringilla</i>	0	2	12	14	0,04	0,12

cd. tabeli na następnej stronie

cd. tabeli

<i>Chloris chloris</i>	52	228	344	624	1,97	5,26
<i>Carduelis carduelis</i>	130	362	408	900	2,84	7,59
<i>Carduelis spinus</i>	230	8 356	4 377	12 963	40,93	109,39
<i>Carduelis cannabina</i>	11	100	0	111	0,35	0,94
<i>Carduelis flammea</i>	0	4	2	6	0,02	0,05
<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	279	268	361	908	2,87	7,66
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	12	9	5	26	0,08	0,22
<i>Emberiza citrinella</i>	151	892	619	1 662	5,24	14,02
<i>Emberiza schoeniclus</i>	3	39	2	44	0,14	0,37
<i>Emberiza calandra</i>	2	210	0	212	0,67	1,79
N os. (8)	4 418	16 403	10 846	31 667	100,00	267,23
N gat.(+spp.) (9)	54 (2)	56 (2)	51 (5)	59 (5)		
D (%) (6)	13,95	51,8	34,25	100		

*) włączono obserwacje ze Zbiornika Domaniów (D=5 km)

*) observations at the Domianów Reservoir are included (D=5 km)

W liczeniach udział wzięli: *Robert Adamiak, Krzysztof Antczak, Joanna Antczak, Piotr Badowski, Wojciech Błędowski, Przemysław Boguszewski, Tomasz Chodkiewicz, Paweł Cieśluk, Maciej Cmoch, Piotr Dębowski, Adam Dmoch, Tomasz Dzierżanowski, Marek Elas, Krzysztof, Gaszewski, Artur Goławski, Paweł Grabowski, Mateusz Grzębkowski, Cezary Iwańczuk, Robert Józwick, Krzysztof Kajzer, Zbigniew Kasprzykowski, Szymon Kielan, Lois Kinneen, Marcin Kociniak, Artur Koliński, Piotr Kozanecki, Paweł Kozanecki, Radosław Kozik, Kamil Kryński, Rafał Kuropieska, Mieczysław Kurowski, Dorota Lutyk, Marcin Łukaszewicz, Paweł Malczyk, Jarosław Matusiak, Łukasz Matyjasiak, Dariusz Michałowski, Cezary Mitrus, Mariusz Mołęda, Marek Murawski, Jarosław Mydlak, Małgorzata Nowicka, Mirosław Nowicki, Przemysław Obłozza, Grzegorz Okołów, Stanisław Oszkiel, Martyna Paczuska, Agnieszka Parapura, Rafał Patryniak, Krzysztof Pietrasz, Adrian Polak, Paweł Pstrokoński, Jan Rapczyński, Marcin Rejmer, Patryk Rowiński, Cezary Sadowy, Krzysztof Serafin, Karol Sieczak, Marek Słupek, Jacek Słupek, Samuel Sosnowski, Tomasz Stański, Łukasz Stępień, Jarosław Synowiecki, Adrian Szafranski, Ewa Szczepankiewicz, Krzysztof Szulak, Mariusz Szulak, Michał Śmielak, Jacek Tabor, Robert Tęcza, Stanisław Turowski, Rafał Tusiński, Marek Twardowski, Tomasz Uchimiak, Kelly Vlieghe, Łukasz Wardecki, Marcin Wężyk, Maciej Wiczorek, Agata Wojewoda, Monika Wojnar, Klaudia Wojtaś, Michał Wołowik, Krzysztof Woźniak, Michał Wódecki, Dorota Wólczyńska, Jarosław Zawadzki, Kamil Żołądek.*

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim uczestnikom tegorocznych liczeń zachęcając do dalszego udziału w akcji. Za przygotowanie mapy obszaru liczeń dziękujemy Cezaremu Kurysowi.

Literatura

Łukaszewicz M., Kasprzykowski Z., Rowiński P. 2011. *Sprawozdanie z akcji zimowego liczenia ptaków w dolinach rzek na Nizinie Mazowieckiej w styczniu 2011 roku*. Kulon 16: 99-108.

Łukaszewicz M., Kasprzykowski Z., Rowiński P. 2012. *Sprawozdanie z akcji zimowego liczenia ptaków w dolinach rzek na Nizinie Mazowieckiej w styczniu 2012 roku*. Kulon 17: 143-151.

Adresy autorów:

Marcin Łukaszewicz, Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, ul. Nadrzeczna 18, 26-630 Jedlnia-Letnisko, e-mail: lukaszewicz-m@wp.pl

Patryk Rowiński, Katedra Ochrony Lasu i Ekologii, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, ul. Nowoursynowska 159, 02-776 Warszawa, e-mail: nuthatch@wp.pl

REPORT ON WINTER BIRD COUNTS IN RIVER VALLEYS OF THE MAZOVIAN LOWLAND IN JANUARY 2013

Summary

During 12-20 January 2013, birds wintering in river valleys and other selected objects of the Mazovian lowland were counted, as in preceding years. A total of 16 rivers of different sizes were surveyed (fig. 1). Observations were also conducted at other sites of waterbird concentration, that is, in largest towns of the region and at dam reservoirs. In total, 1 185 km of the water course and reservoirs were surveyed. The winter 2012/2013 was moderately cold, with mean temperatures in the region varying between -8°C and -3°C. The water level of the Vistula and its tributaries was in the zone of medium values and, in places, high. All reservoirs (Zegrzyński, Sulejowski, Domianów) were totally covered with ice, and scarce waterbirds were recorded from the morass ground free of ice. Rivers of the western part of the region were not covered with ice. In the eastern part, the Bug River was ice covered to a different degree (90% on the average) along the entire surveyed section. Wintering of 92 bird species was recorded (tabs 1 and 2) with a total number of over 68 thousand individuals. Among them, 33 species of waterbirds were seen (tab. 1), represented by 36 400 individuals. The dominant species was Mallard *Anas platyrhynchos* (73.5%). Other abundant species consisted of Goldeneye *Bucephala clangula* 7.5%, Goosander *Mergus merganser* 4.7%, Mute Swan *Cygnus olor* 3.6%, unspecified large Gulls *Larus sp.* 2.9%, and Black-headed Gull *Chroicocephalus ridibundus* 2.9%. Among land birds, 66 taxa were recorded (table 2), represented by 31 667 individuals. The most abundant bird was Siskin *Carduelis spinus* (40.9%), also Waxing *Bombycilla garrulus* 6.2%, Great Tit *Parus major* 5.4%, and Yellohammer *Emberiza citrinella* 5.2% were dominant. The mean density of birds was 267.2 ind./10 km. In this group, 0.2% of birds were not identified to species.